

DESPRE ALTRUISM

„Din partea oamenilor din popor și din partea nevestelor lor s-au ridicat mari plângeri împotriva fraților iudei. Unii ziceau: «Noi, fiii noștri și fetele noastre, suntem mulți; să ni se dea grâu ca să mâncăm și să trăim». Alții ziceau: «Punem zălog ogoarele, viile și casele noastre, ca să avem grâu în timpul foametei». Alții ziceau: «Am împrumutat argint punând zălog ogoarele și viile noastre pentru birul împăratului. Și totuși carnea noastră este ca și carnea fraților noștri, copiii noștri sunt ca și copiii lor; și iată, supunem la robie pe fiii noștri și pe fetele noastre, și multe din fetele noastre au și fost supuse la robie; suntem fără putere, căci ogoarele și viile noastre sunt ale altora».

M-am supărat foarte tare când le-am auzit plângerile și cuvintele acestea. Am hotărât să mustru pe cei mai mari și pe dregători, și le-am zis: «Ce! Voi împrumutați cu camătă fraților voștri?» Și am strâns în jurul meu o mare mulțime și le-am zis: «Noi am răscumpărat după puterea noastră, pe frații noștri iudei, vânduți neamurilor; și voi să vindeți pe frații voștri? Și încă nouă să ne fie vânduți?» Ei au tăcut, neavând ce să răspundă. Apoi am zis: «Ce faceți voi nu este bine. N-ar trebui să umblați în frica Dumnezeului nostru, ca să nu fiți ocara neamurilor vrăjmașe nouă?»

Și eu, și frații mei și slujitorii mei, le-am împrumutat argint și grâu. Să le lăsăm dar datoria aceasta! Dati-le înapoi astăzi ogoarele, viile, măslinii și casele, și a suta parte din argintul, din grâul, din mustul și din untdelemnul, pe care l-ați cerut de la ei ca dobândă». Ei au răspuns: «Le vom da înapoi și nu le vom cere nimic, vom face cum ai zis». Atunci am chemat pe preoți, înaintea cărora i-am pus să jure că își vor ține cuvântul. Și mi-am scuturat mantaua, zicând: «Așa să scuture Dumnezeu afară din Casa Lui și de averile lui pe orice om care nu-și va ținea cuvântul, și așa să fie scuturat omul acela și lăsat cu mâinile goale!» Toată adunarea a zis: Amin. Și au lăudat pe Domnul. Și poporul s-a ținut de cuvânt.

Din ziua când m-a pus împăratul dregător peste ei în țara lui Iuda, de la al douăzecilea an până la al treizeci și doilea an al împăratului Artaxerxe, timp de doisprezece ani, nici eu, nici frații mei n-am trăit din veniturile cuvenite dregătorului. Înainte de mine, cei dintâi dregători împovărau poporul, și luau de la el pâine și vin, afară de cei patruzeci de sicli de argint; chiar și slujitorii lor apăsau poporul. Eu n-am făcut așa, din frică de Dumnezeu. Ba, mai mult, am lucrat la dregerea zidului acestuia, n-am cumpărat nici un ogor, și toți slujitorii mei erau la lucru. Aveam la masă o sută cincizeci de oameni, iudei și dregători, afară de cei ce veneau la noi din neamurile dimprejur. Mi se pregătea în fiecare zi un bou, șase berbeci aleși, și păsări, și la fiecare zece zile se pregătea din belșug tot vinul care era de trebuință. Cu toate acestea, n-am cerut veniturile cuvenite dregătorului, pentru că lucrările apăsau greu asupra poporului acestuia. Adu-Ți aminte de mine, spre bine, Dumnezeule, pentru tot ce am făcut pentru poporul acesta!”

Ideea fundamentală a acestui capitol din cartea lui Neemia s-ar putea exprima astfel: puterea dragostei pentru aproapele sau forța altruismului. Aceasta este condiția principală pentru o slujire rodnică în Împărăția lui Dumnezeu. Prin eforturi susținute în vederea astupării spărturilor din zidul Ierusalimului, prin vigilența neîntreruptă a poporului care lucra cu tragere de inimă și prin rezistența față de amenințările adversarilor, Neemia a reușit să stingă „săgețile arzătoare” ale lui Sanbalat, dușmanul de moarte al Ierusalimului. Deci pericolul dinafară era întrucâtva înlăturat. Însă iată că se ridică din interior un alt dușman, mult mai periculos decât Sanbalat, dușman cărui trebuie numaidecât să i se facă față cu toată energia. Altfel, tot ce se realizase până acum putea fi compromis cu ușurință. Acest dușman interior apărea sub forma unui egoism josnic, care deja izbutise să se strecoare prin crăpăturile create pe neobservate, amenințând solidaritatea internă a poporului.

Da, egoismul este pericolul cel mai grav pentru viața și slujirea noastră creștină. Dacă Vrăjmașul nu reușește să ne facă rău din exterior prin uneltiri viclene și persecuție, atunci el schimbă metoda căutând să ne atace din interior întrebuițând egoismul, ca să nimicească opera Duhului Sfânt, începută în sufletul nostru.

Dar să vedem ce este egoismul și cum îl putem birui? Aceasta se explică tocmai prin textul nostru din Neemia.

1. Ce este egoismul?

În limba latină, cuvântul „ego” înseamnă „eu” – și egoismul tocmai accentuează „eul” nostru, urmărind interesele personale, și nesocotindu-le pe ale altora. Se urmărește astfel, conștient sau inconștient, într-un mod brutal sau deghizat, avantajele proprii în detrimentul altor oameni. Nu alții să se afle pe primul loc, ci eu însumi! Înainte de

orice alt considerent, se caută avantajul propriu. Firește, se poate dovedi într-o oarecare măsură dragoste și devotament în slujire, dar în limita interesului propriu, fără să ne afecteze cu ceva, fără să ne deranjeze în vreun fel, și mai ales să nu ceară vreun sacrificiu. O tendință de felul acesta este foarte dăunătoare și produce mult necaz.

Să vedem cum a apărut egoismul printre constructorii Ierusalimului? În primele 5 versete ale capitolului, este expusă o situație ciudată, care își găsește oarecum un corespondent în zilele noastre. Printre lucrătorii lui Neemia se pot deosebi trei categorii de oameni nevoiași și nemulțumiți:

a. Întâi muncitorii săraci, care câștigau din greu strictul necesar pentru existența zilnică, rupându-și de la gură să-și poată hrăni familia. Ei pretindeau imperios să fie aprovizionați cu alimente, spunând: **„Noi, fiii noștri și fetele noastre, suntem mulți; să ni se dea grâu ca să mâncăm și să trăim“** (v. 2).

b. A doua categorie sunt proprietarii de pământ și case, care, din cauză că se întrerupsese activitatea comercială, sărăciseră, trebuind să-și pună zălog averile, ca să aibă grâu în timpul foametei (v. 3).

c. A treia categorie erau foștii bogătași, căzuți într-o asemenea sărăcie, încât încercau să-și pună zălog copiii. Și după cum se întâmplă în asemenea vremuri de nevoie, mai ales când starea aceasta se prelungește la nesfârșit, necazurile manifestându-se prin nemulțumire, încetul cu încetul se ivesc cele mai întunecate instincte de autoconservare. Apoi, egoismul, până atunci îngrădit, se revarsă cu toată furia lui primitivă, producându-se brusc o criză de o mare violență. **„S-au ridicat mari plângeri, spune textul la versetul 1, din partea oamenilor din popor, împotriva fraților iudei“**.

Cu greu pricepem ce se petrece în realitate. În capitolul 3, este descris climatul de solidaritate care domnea între cele 35 de grupuri lucrând împreună, într-o înțelegere frățească. Preotul lucra alături de funcționar, giuvaiergiul alături de

spîter, tinerele și zidarii lucrau mână-n mână, ajutându-se împreună cu înflăcărare, împinși de un singur gând: „Să lucrăm cu spor pentru restaurarea orașului nostru drag!“ Iar acum, iată-i pe acești lucrători dezbinați, nemulțumiți, strigând unul la altul. Și de la strigăt ușor se poate ajunge la încăierare sângeroasă și la război fratricid. Atunci s-ar fi terminat cu apărarea orașului. Sanbalat ar fi câștigat fără luptă, cu toate că spărturile din zid fuseseră astupate, căci egoismul săpa din interior.

Dar, la drept vorbind, trebuie oare să ne mirăm de cele ce se întâmplau atunci la Ierusalim? Observăm, de-a lungul întregii istorii a creștinismului, din timpul Bisericii primare și până în zilele noastre, această tristă realitate a egoismului manifestat sub forma lui umilitoare, tragică. Este suficient să ne gândim la începuturile Bisericii înființate la Rusalii, când Duhul Sfânt înviora inimile tuturor urmașilor lui Cristos, printre ei existând o solidaritate exemplară și o dragoste frățească așa cum nu s-a mai pomenit de atunci. Însă, ceea ce nu a reușit să facă dinafară dușmanul vicelan, cu timpul a izbutit să facă egoismul din interior, ispitindu-i pe doi membri ai Bisericii, pe Anania și Safira, să oprească o parte din suma hotărâtă pentru folosul obștesc, lăsând totodată impresia că au depus totul la picioarele apostolilor și că merită, așadar, să fie considerați niște credincioși devotați și altruști.

Apoi, în decursul timpului, egoismul a lucrat și mai grozav, producând nemulțumire și dezbinare. După cum gerul iernii poate pătrunde prin crăpăturile zidurilor, cu timpul descompunând materialul și dăunând întregii clădiri, tot așa pândește egoismul să zdrobească zidirea frățească și unirea în Duh, cauzând pagube serioase mărturiei Bisericii lui Cristos.

Avem noi oare motive să ne mirăm de ceea ce se întâmplă în zilele noastre? Nu ne confruntăm și noi cu astfel de situații? Dacă privim cu atenție starea creștinătății noastre, cercetând Cuvântul lui Dumnezeu, examinându-ne în lumina

Evangeliei, cât ar trebui să ne îngrozim de firea noastră infectată de egoism, care pătrunde asemenea cancerului în țesuturile organismului omenesc. Egoismul știe cum să se furișeze chiar pe calea pocăinței, urmărind să-și atingă ținta, îmbrăcat într-o haină evlavioasă, ca să dăuneze în locurile cele mai sfinte ale creștinilor, chiar la ora de rugăciune sau în cadrul hotărârilor bune privind slujirea și astfel să zădărnicească din interior lucrarea de zidire a Ierusalimului duhovnicesc. Mai groaznice apar provocările egoismului în domeniul spiritual, fiindcă aici este mai greu să-i observăm ramificațiile și dedesubturile. Sau poate că nici nu vrem să le cunoaștem, fiindcă nu-l considerăm așa de periculos, nu-i simțim încă otrava sau căutăm scuze și explicații; de asemenea, tolerăm egoismul fiindcă îl observăm și la alți creștini. Până la urmă, îl împodobim și îl tolerăm în mijlocul nostru, fără să-l mai socotim un dușman foarte dăunător, ba chiar îl apărăm și îl lăsăm să se extindă, spre propria noastră pagubă, până ce ne distruge cu totul.

Este foarte semnificativ să-l vedem pe Neemia care, până acum, ne-a făcut impresia unui om blând, tăcut, smerit, răbdător și pașnic, în momentul când descoperă pericolul pătrunderii egoismului printre lucrătorii săi, sărind ca ars și foarte supărat adună urgent, cum spune textul **„pe cei mari și pe dregători“** (v. 7), îi muștră cu asprime și le reproșează lipsa lor de conștiință: **„Ce! Voi împrumutați cu camătă fraților voștri?“** Cu calitățile lui duhovnicești și sub influența puterii luminii divine, Neemia a priceput imediat că se impunea o intervenție urgentă, înainte ca primejdia să ia proporții. La fel a trebuit să intervină energic și apostolul Petru în cazul lui Anania și Safira, în prima Biserică din Ierusalim. Dar această întâmplare vrea să ne arate că trebuie să ne dăm seama clar despre natura egoismului și pericolele pe care le implică acesta. Trebuie să se vadă și la noi o izbucnire de energie care nu tolerează egoismul, împiedicându-l să ne vatăme sufletele și lucrarea la care am fost chemați. Cineva a încercat să explice

egoismul ca un fel de morișcă: ne învârtim mereu în jurul propriei persoane și, deși suntem într-o continuă mișcare, nu înaintăm deloc, iar la un moment dat amețim în această rotație continuă.

2. Dar, totuși, nu putem realiza mare lucru, dacă ne mărginim doar la identificarea și demascarea egoismului. Trebuie făcut ceva mai mult! Ce anume? Să privim din nou la Neemia și să vedem ce măsuri a luat el împotriva egoismului? Cum se poate stăvili acest rău? Procedul lui Neemia aruncă multă lumină asupra acestei situații pe care o înțelegem și mai clar din perspectiva Evangheliei.

După ce a ținut o cuvântare aspră și a expus, sub privirile tuturor, pericolul pe care îl reprezenta egoismul, Neemia apelează energic la conștiința oamenilor săi și îi îndeamnă la unitate națională, la reîntronarea spiritului de dragoste frățească, accentuând răspunderea pe care o aveau unii față de alții, așa cum se vede din versetul 8: **„Noi am răscumpărat, după puterea noastră, pe frații noștri iudei, vânduți Neamurilor; și voi să vindeți pe frații voștri? Și încă nouă să ne fie vânduți?“** Ne putem da seama cu câtă durere a accentuat el cuvântul **„frați“**. Poporul nostru este ca o familie, unită într-o armonie frățească. Membrii ei fiind destinați organic să trăiască împreună, inseparabili, ca mădularele unui corp. Cine caută avantaje pe seama fraților săi dăunează întregii familii, dar și lui însuși. De aceea, egoism înseamnă a păcătui față de frații noștri, față de întregul popor al Domnului. Dacă, însă, urmărim binele tuturor fraților noștri, atunci situația se schimbă, egoismul nu-și mai poate face loc, fiindcă slujba față de întregul trup este folositoare și fiecărui mădular în parte.

În privința aceasta, avertismentul Noului Testament este foarte clar și apostolul Ioan stăruie în ceea ce spune în Epistola lui: **„Căci vestirea, pe care ați auzit-o de la**

început, este aceasta: să ne iubim unii pe alții. Noi știm că am trecut din moarte la viață, pentru că iubim pe frați. Cine nu iubește pe fratele său, rămâne în moarte. Oricine urăște pe fratele său, (împins de egoism) este un ucigaș; și știți că nici un ucigaș n-are viața veșnică rămânând în el“ (1 Ioan 3.11, 14-15). Întâlnim aici un cuvânt îngrozitor. Egoism înseamnă deopotrivă sinucidere și uciderea fratelui nostru. Opusul egoismului este altruismul, dragostea pentru aproapele. Viața predată în slujba lui Dumnezeu devine utilă pentru frații noștri și pentru noi înșine.

Jean Falk, un creștin de renume, mărturisea din propria lui experiență: „Când am început să trăiesc pentru alții, abia atunci am început să prețuiesc viața cu adevărat“. Sfânta Scriptură ne spune: „*Cine iubește pe fratele său, rămâne la lumină, și în el nu este nici un prilej de poticnire*“ (1 Ioan 2.10). Dumnezeu vrea ca aceste îndrumări să pătrundă adânc în cugetul nostru, făcându-ne conștienți de responsabilitatea pe care o avem unul față de altul și fiind legați prin dragoste frățescă între noi ca mădulare ale Trupului lui Cristos. Deci, să ne dăm bine seama de pericolul groaznic pe care îl reprezintă egoismul, pericol care ne paște din interior și este foarte păgubitor atât pentru cei din jur, cât și pentru noi înșine. Dar, pe de altă parte, altruismul este izvorul unei bucurii înviorătoare, al unei fericiri reale.

Însă, Neemia știe că un simplu apel la conștiința frățescă nu este suficient pentru a înfrânge puterea egoismului. De aceea, el pătrunde mai profund cu apelul său, cerându-le lucrătorilor să umble în frică de Dumnezeu: „*Ce faceți voi nu este bine. N-ar trebui să umblați în frica Dumnezeului nostru, ca să nu fiți de ocară neamurilor vrăjmașe nouă?*“ (v. 9). Trebuie să înțelegem bine acest apel. Neemia dorește mult să-i convingă pe lucrătorii săi că Dumnezeu i-a chemat, nu ca să zidească Ierusalimul și

apoi să se izoleze de restul lumii. Ci Dumnezeu așteaptă ca din Ierusalim să pornească o mărturie puternică de sfințire și dragoste în Domnul către toate popoarele, spre a se vorbi lumii întregi despre glorioasa ocrotire divină, fiindcă din Sion va străluci măreția lui Dumnezeu în toată lumea. Poporul trebuie, deci, să priceapă că are o datorie sfântă, și anume aceea de a fi o mărturie solidă pentru o cauză dumnezeiască. Dar, cum va putea poporul lui Dumnezeu să-și îndeplinească această misiune, dacă popoarele din jur care nu-L cunosc pe Domnul vor observa cum iudeii se mănâncă între ei acolo în interiorul Ierusalimului, cetatea lui Dumnezeu, unde nu se mai manifestă dragostea și pacea printre frați? Batjocurile națiunilor care nu-L cunosc pe Dumnezeu și ocara vrăjmașilor poporului ales nu numai că-i ofensează pe iudei, dar lovesc în Dumnezeu Însuși. Însă, pentru a convinge omenirea ostilă de dragostea și măreția lui Dumnezeu, trebuie să dovedim abnegație totală, fiind uniți într-un legământ frățesc, plin de dragoste. Numai prin dragoste frățescă se cunoaște dragostea adevărată față de Dumnezeu, și numai prin altruism vom putea convinge omenii despre puterea credinței creștine.

Această idee străbate Noul Testament de la un capăt la altul, cu putere și claritate, culminând pe crucea de la Golgota, unde Cristos a dat lupta cea mai cruntă împotriva egoismului, dovedind măreția altruismului și făcând totul din dragoste pentru noi. Tocmai abnegația divină dovedită în jertfa de pe cruce ne-a copleșit conștiința și ne-a convins de natura noastră decăzută, josnică. Așa ni s-au deschis ochii și inima pentru adevărurile creștinismului, punându-se capăt răzvrătirii noastre și fiind izbăviți, de sub puterea și blestemul egoismului, prin Domnul Isus Cristos, Care a făcut din noi copii ai lui Dumnezeu. Nu există o altă învățătură în lumea întreagă care să poată stărpi egoismul. Trăim într-o lume infectată de egoism până în măduva oaselor, iar egoismul acesta feroce o împinge spre autodistrugere. Singura scăpare de sub imperiul egoismului ne-o oferă

Evanghelia, Vestea Bună despre dragostea dovedită la Calvar, unde Dumnezeu L-a dat la moarte pe Fiul Său preaiubit, pentru a ne mântui de orice răzvrătire și îndrumându-ne pașii către o trăire prin Cristos și pentru El.

Cu afirmația aceasta atingem miezul învățaturii biblice cuprinsă în textul de față. Pentru lumea aceasta, nu este suficient ca Evanghelia să fie propovăduită, ci trebuie s-o dovedim printr-o trăire pusă în slujba cauzei divine. Aici ne poate fi iarăși de folos exemplul minunat oferit de Neemia.

În versetele 14-19 din capitolul 5, ne putem da seama de altruismul său practic. El servește ca exemplu personal fiecărui constructor în parte. Descoperim cum i-a răscumărat el din captivitatea babiloniană pe frații lui iudei, cu resursele financiare pe care le câștigase ca paharnic la curtea imperială. Apoi cum a ajutat la achitarea datoriilor compatrioților săi, și, timp de 12 ani, cât a durat lucrarea din Ierusalim, el a renunțat la salariul de guvernator, ca să nu împovăreze poporul care și așa avea de plătit taxe și impozite mari. Iar în timpul construcției, el s-a devotat total acestui proiect, fără să urmărească vreun câștig. În sfârșit, Neemia era și un om primitiv de oaspeți, având zilnic 150 de oameni la masa lui, (v. 17) *„afară de cei ce veneau dimprejur“*, cum precizează textul. La versetul 18 se spune: *„Se pregătea în fiecare zi un bou, șase berbeci aleși, și păsări, și la fiecare zece zile se pregătea din belșug tot vinul care era de trebuință“*.

Toate acestea erau suportate de Neemia, ca expresie a generozității sale. Iată, deci, cum se arată în mod practic, altruismul adevărat, prin atitudinea unei inimi devotate. Îl putem numi chiar un altruism divin, fiindcă el nu izvorăște din natura firească a omului, nici dintr-o filozofie de viață, ci curge din fântâna nemărginită a dragostei lui Dumnezeu, care a inundat atunci inima și viața lui Neemia, iar acum ne inundă și pe noi înșine. Devotamentul lui Neemia era o reflectare a generozității lui Dumnezeu, și aceasta a făcut ca mărturia lui să aibă atâta autoritate și

putere, încât tot poporul a tăcut, așa cum se menționează la versetul 8: *„neavând ce să răspundă“*. Decizia pe care le-o cere Neemia apare abia la versetul 12: *„Le vom da înapoi, și nu le vom cere nimic, vom face cum ai zis“*. În felul acesta, vrăjmașul din interior a fost învins. Prin propriul său altruism, Neemia a învins egoismul din sânul poporului.

Cât despre puterea noastră de convingere asupra altora, aceasta este determinată de mărturia practică pe care o dăm dovedind că egoismul nu are loc în viața noastră. De aceea trebuie mai întâi de toate să ne îndreptăm gândul spre crucea lui Cristos, Domnul și Mântuitorul nostru mareț, Care S-a jertfit pentru noi. Să ne smerim înaintea Domnului și să regretăm sincer slăbiciunile noastre în fața Lui. Apoi, să ne deschidem inimile pentru ca Domnul să toarne, prin Duhul Sfânt, din puterea dragostei Sale, în ființa noastră slabă și egoistă. În felul acesta, vom fi și noi înviorați așa cum, la sosirea primăverii, natura se trezește la o nouă viață, căpătând putere din interior, prin seva care face să înverzească ramurile pomilor și câmpiile. Să lăsăm, deci, și noi să pătrundă în viața noastră seva dragostei lui Dumnezeu, pentru ca puterea Duhului Sfânt să ne încălzească sufletele și să ne reaprindă râvna, să anuleze orice influență a egoismului, făcând din noi altruiștii lui Cristos în mijlocul acestei lumi. Numai atunci viața noastră va putea fi o mărturie când cei ce ne înconjoară nu vor vedea în noi egoismul arid, ci seva aducătoare de înviore și frumusețe a primăverii. Trebuie ca semenii noștri să constate biruința dragostei lui Cristos asupra Eului nostru, să-și dea seama că în noi a început să lucreze altruismul divin, pentru a-i copleși pe alții cu dragostea lui Dumnezeu, pentru a le arăta drumul celor dornici după mântuire și pentru a lăuda pe Domnul, așa cum a făcut poporul pe timpul lui Neemia, când toată adunarea a spus: *„Amin. Și au lăudat pe Domnul. Și poporul s-a ținut de cuvânt“* (5.13).